

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 528/2017-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. novembra 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom Mgr. Otom Salokym, Hlavná 94, Prešov, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 12 ods. 4, čl. 21 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 3 ods. 3, čl. 12 ods. 3 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 192/2016 z 29. júna 2017 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. októbra 2017 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom Mgr. Otom Salokym, Hlavná 94, Prešov, ktorou namieta porušenia svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 4, čl. 21 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 3 ods. 3, čl. 12 ods. 3 a čl. 36 ods. 1

Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 192/2016 z 29. júna 2017 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) a jemu predchádzajúcim postupom.

2. Sťažovateľka v sťažnosti uvádza: „*Okresný súd Poprad v právnej veci žalobkyne [REDAKOVANÉ]...proti žalovanému Mestu Poprad... o určení nájomného vzťahu a zabezpečení užívania bytu, Rozsudkom z 26. septembra 2014, č. k. 19C/169/2008, žalobu zamietol...*

Krajský súd v Prešove svojím Rozsudkom z 25. januára 2016 č. k. 8Co/185/2015 potvrdil Rozsudok Okresného súdu Poprad z 26. septembra 2014, č. k. 19C/169/2008... Najvyšší súd... Uznesením z 29. júna 2017 odmietol dovolanie žalobkyne, pretože pred preskúmaním vecnej správnosti rozhodnutia najprv zisťoval včasnosť podania dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne bolo podané oneskorene.“

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka popisuje priebeh konania pred všeobecnými súdmi a následne odôvodňuje namietané porušenie jej práv uznesením najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom: „*Súdy nižších inštancií pristúpili nakoniec k žalobnému nároku pani [REDAKOVANÉ] prísne formalisticky, bez ohľadu na ústavnosť, ľudské práva, bez ohľadu na právne názory a závery ústavného súdu v náleze I. ÚS 13/00-85 a ESLP v rozsudku zo dňa 09.10.2007 a takisto formalisticky následne odmietol dovolanie sťažovateľky aj Najvyšší súd SR, bez bližšieho skúmania okolností veci, len na základe toho, že dovolanie bolo ňou podané oneskorene. Je pravdou, že lehoty na podanie opravných prostriedkov v civilnom súdnom konaní slúžia ochrane právnej istoty. V tejto súvislosti sa však žiada poukázať na rozsudok ESLP vo veci Zehentner proti Rakúsku zo dňa 16.07.2009, kde jedným zo záverov je dôvodnosť prelomenia absolútneho charakteru lehôt, ak existujú veľmi závažné okolnosti. V prípade sťažovateľky o takú situáciu ide, pretože od jej vypratania z bytu na [REDAKOVANÉ], ktorý bol jej obydľím, prešlo už takmer 20 rokov, od rozhodnutia ústavného súdu viac ako 15 rokov, od rozhodnutia ESLP 10 rokov, pričom za tú dobu jej Mesto Poprad odmietlo poskytnúť bytovú náhradu bez toho, aby musela splniť v jej prípade neopodstatnené podmienky, teda doteraz Mesto Poprad*

odmieta pridelit' jej priamym spôsobom náhradný byt, drží ju v poradovníku. Najvyšší súd ako porušovateľ mal sa vecnými dôvodmi dovolania sťažovateľky zaoberať napriek skutočnosti, že v jej prípade šlo o oneskorene podané dovolanie.“

3. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné práva [REDAKOVANÉ] podľa čl. 12 ods. 4. čl. 21 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, Čl. 3 ods. 3, čl. 12 ods. 3 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo/l 92/2016 zo dňa 29.06.2017, a postupom súdu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, porušené holo.

3. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 2Cdo/192/2016 zo dňa 29.06.2017 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania spolu vo výške 312,34 € (2 x 147,33 € - 1. prevzatie a príprava právneho zastúpenia, 2. písomné podanie na Ústavný súd SR + 2 x režijný paušál 8,84 €), podľa § 11 ods. 3, § 16 ods. 3 vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. na účet ustanoveného advokáta Mgr. Ota Salokyho... do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia.

Sťažovateľka si uplatňuje náhradu trov konania a právneho zastúpenia voči porušovateľovi v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi upravujúcimi platenie a náhradu trov konania. V zmysle ust. § 15 ods. 2 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi, advokát ustanovený CPP je povinný uplatniť riadne a včas právo na náhradu trov konania v konaní pred súdom.“

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia ústavný súd môže odmietnuť aj sťažnosť, ktorá je zjavne neopodstatnená.

6. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať tú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, IV. ÚS 221/05).

7. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade,

ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

8. V súlade s už uvedenými zásadami ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie základných práv podľa čl. 12 ods. 4, čl. 21 ods. 3 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 3 ods. 3, čl. 12 ods. 3 a čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

10. Okresný súd Poprad (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 19 C 169/2008 z 26. septembra 2014 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) zamietol žalobu sťažovateľky o určení nájomného vzťahu a zabezpečení užívania bytu. Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 8 Co 185/2015 z 25. januára 2016 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) rozsudok okresného súdu potvrdil.

11. Najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu ako oneskorene podané a v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), pred preskúmaním vecnej správnosti rozhodnutia najprv zisťoval včasnosť podania dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne bolo podané oneskorene.

... Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (12. apríla 2016). t. j. za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, platného do 30. júna 2016, dovolací súd postupoval v zmysle vyššie citovaného prechodného ustanovenia § 470 ods. 2 CSP a podmienky podaného dovolania posudzoval v zmysle § 240. § 57 O.s.p.

... Podľa § 240 ods. 1 O.s.p. účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni. Ak odvolací súd vydal opravné uznesenie, plynie táto lehota od doručenia opravného uznesenia. Podľa § 240 ods. 2 (veta prvá) O.s.p. zmeškanie lehoty uvedenej v odseku 1 nemožno odpustiť.

... Podľa § 57 ods. 2 O.s.p. lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojim označením zhoduje s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet. posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

... V preskúmvanej veci je z obsahu súdneho spisu zrejmé, že dovolaním napadnuté rozhodnutie, t. j. rozsudok Krajského súdu v Prešove z 25. januára 2016 sp. zn. 8 Co 185/2015, nadobudol právoplatnosť 3. marca 2016 (v tento deň bolo rozhodnutie doručené právnomu zástupcovi žalobkyne). Vzhľadom k tomu, že v danom prípade nebolo vydané opravné uznesenie a nepripadá teda do úvahy použitie ustanovenia § 240 ods. 1 (veta druhá) O.s.p., pripadol koniec jednomesačnej lehoty na podanie dovolania počítanej od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia na 3. apríla 2016 (nedeľa), čiže došlo k posunutiu lehoty podľa § 57 ods. 2 (veta druhá) O.s.p. a lehota na podanie dovolania uplynula polnocou najbližšieho nasledujúceho pracovného dňa, t. j. pondelok 4. apríla 2016. Dovolanie žalobkyne však bolo podané na Pošte Kežmarok 12. apríla 2016, teda zjavne po uplynutí zákonom stanovenej jednomesačnej lehoty.»

12. Z argumentácie sťažovateľky uvedenej v sťažnosti vyplýva, že k porušeniu označených práv malo dôjsť tým, že najvyšší súd posúdil jej dovolanie prísne formalisticky, bez bližšieho skúmania okolností len na základe oneskorene podaného odvolania.

13. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci odvolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci

všeobecných súdov, ktorých sústavu završuje najvyšší súd (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

14. Najvyšší súd dovolanie sťažovateľky posúdil a dospel k záveru, že bolo podané oneskorene. Ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu o oneskorenom podaní odvolania je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo.

15. Za situácie, keď najvyšší súd dospel ústavne konformným spôsobom k záveru o tom, že dovolanie bolo podané oneskorene, nebol povinný vecne preskúmať v ňom obsiahnuté argumenty sťažovateľky.

16. Pokiaľ sťažovateľka argumentuje rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva zo 16. júla 2009 o sťažnosti č. 20082/02 vo veci Zehentner proti Rakúsku a tvrdí, že s ohľadom na tento rozsudok mal najvyšší súd vecne preskúmať podané dovolanie bez ohľadu na nedodržanie lehoty na jeho podanie, ústavný súd uvádza, že Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku Zehentner proti Rakúsku konštatoval možnosť prielomu právoplatných rozhodnutí v konaní pred ním, a to v prípadoch, „keď to odôvodňujú závažné okolnosti“, ktoré však v prípade sťažovateľky ústavný súd nezistil. Kým totiž v kauze, ktorá tvorila predmet rozhodovania pred Európsky súdom pre ľudské práva, sa dodatočne zistilo, že sťažovateľka objektívne nemohla právne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh exekučného konania vedúceho k predaju jej bytu z dôvodu závažného psychického ochorenia (paranoidná psychóza), v prípade, ktorý je predmetom predbežného prerokovania ústavným súdom, takýto porovnateľný prvok, resp. objektivizujúci dôvod absentuje.

17. Sťažovateľka v sťažnosti neuvádza žiadne dôvody, ktorými by ospravedlnila oneskorené podanie dovolania, a teda absentujú akékoľvek, nielen závažné okolnosti, ktoré by mohli byť aspoň predmetom skúmania ústavným súdom pre účely posúdenia možného porušenia označených práv uznesením najvyššieho súdu a jemu predchádzajúcim postupom.

18. Vzhľadom na uvedené ústavný súd hodnotí podanú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími nárokmi sťažovateľky nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2017